

Către: Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării

Nr. 147/25-EC din 22 decembrie 2025

Ref: proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea legislației în domeniul concurenței).

Asociația Businessului European (EBA Moldova) se adresează în contextul proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea legislației în domeniul concurenței) și Vă comunică următoarele.

Constatăm că anumite modificări propuse nu doar extind instrumentele autorității, dar modifică echilibrul normativ între puterea statului și libertatea economică. În opinia noastră o legislație concurențială eficientă trebuie să fie severă, dar previzibilă; fermă, dar controlabilă juridicțional; aliniată la *acquis*, nu doar inspirată din acesta. În forma actuală, o parte dintre intervențiile legislative riscă să genereze efecte de inhibare a investițiilor, reducere a participării pe piață și transformare a normei concurențiale din garant al echității în instrument de incertitudine juridică.

Reieșind din faptul că proiectul elaborat are drept obiectiv transpunerea și implementarea prevederilor relevante din actele Uniunii Europene, instituirea unui cadru clar și transparent în materie de concurență, asigurând funcționarea eficientă a economiei naționale într-un spațiu economic integrat, se prezintă anexat propunerile de ajustare aliniate la obiectivul urmărit.

Mulțumim anticipat pentru considerare și rămânem la dispoziția Dvs., exprimând deschiderea și disponibilitatea comunității de afaceri de a oferi suportul și expertiza necesară în vederea ajustării cadrului necesar pentru realizarea unei dezvoltări sustenabile în termen lung.

Anexă: Propuneri EBA la proiectul Legii cu privire la modificarea legislației în domeniul concurenței

Cu respect,

Mariana RUFA,
Director Executiv
Asociația Businessului European

Anexă: Propuneri EBA la proiectul Legii cu privire la modificarea legislației în domeniul concurenței

Prevederea proiectului	Propunere	Comentarii
2. Articolul 4: se propune din cuprinsul noțiunilor de acord, acord orizontal, acord vertical, concurent potențial, concurență, practică concertată, cuvântul „independentă” la toate formele gramaticale corespunzătoare se exclude	Se propune excluderea	Excluderea termenului „independent” din definițiile acestor noțiuni comportă riscuri semnificative pentru aplicarea și înțelegerea corectă a acestor definiții în contextul dreptului concurenței, în speță când se urmărește alinierea la practica europeană și legislația UE. În special, există riscul pierderii clarității în identificarea comportamentelor anticoncurențiale, precum și calificării eronate a acordurilor anticoncurențiale. Termenul „independent” este esențial pentru a distinge între întreprinderile care pot acționa în mod autonom pe piață și cele care sunt controlate, cum sunt întreprinderile din același grup. Acest fapt decurge din practica constantă a CJUE din care rezultă că întreprinderea independentă este entitatea sau entitățile care nu fac parte din aceeași unitate economică și își stabilesc în mod autonom politica comercială de piață, criteriu indispensabil pentru delimitarea corectă a acordurilor și practicilor concertate în sensul art. 101 TFUE, și, respectiv în sensul art. 5 din Legea concurenței. Astfel, CJUE a subliniat în numeroase hotărâri că conceptul de „independent” este fundamental pentru aplicarea art. 101 TFEU pentru a fi delimitate de situațiile de „unitate economică”. De exemplu, în cazul C-97/08 P Akzo Nobel și alții, Curtea a confirmat că o societate-mamă care deține 100% din capitalul filialei exercită o influență decisivă asupra comportamentului acesteia, astfel încât cele două formează o singură „întreprindere” în sensul dreptului concurenței. Din aceasta rezultă că o întreprindere independentă este cea care își determină singură politica pe piață, nefiind parte a unei asemenea unități economice. De asemenea, în jurisprudența sa CJUE explică faptul că o practică concertată există atunci când întreprinderile nu își stabilesc în mod independent comportamentul pe piață, ci înlocuiesc riscurile concurenței cu o cooperare practică.
2. Articolul 4: noțiunea de întreprindere	Se propune excluderea completării la noțiunea de „întreprindere”.	Această modificare este vagă și imprevizibilă în ceea ce privește efectele sale și nu reprezintă o armonizare cu legislația UE, întrucât noțiunea de „întreprindere” din Directiva (UE) 2019/1 (corelația dintre noțiunea din Legea Concurenței și cea din Directivă preluată din tabelul de concordanță) nu prevede această adiție.

		Asemenea normă generală nu este necesară și doar creează incertitudine privind limitele răspunderii pentru faptele terților, în situația în care alte prevederi din lege stabilesc deja condițiile în care poate surveni asemenea răspundere. Același articol definește noțiunea de unitate economică unică – întreprindere-mamă și filiala acesteia în situația în care acea filială, deși are o personalitate juridică separată, nu decide independent asupra propriei conduite pe piață, dar îndeplinește, sub toate aspectele materiale, instrucțiunile date de întreprinderea-mamă și, prin urmare, formează o singură întreprindere, astfel încât comportamentul anticoncurențial al filialei poate fi imputat și întreprinderii-mamă. De asemenea, art. 72¹ și 72² stabilesc condițiile în care pot fi impuse amenzile societății mamă, respectiv succesorilor legali și economici. În absența unor criterii suplimentare, precum testul „influenței decisive” consacrat în jurisprudența Curții de Justiție a UE, extinderea răspunderii riscă să transforme un concept economic flexibil într-o normă sancționatorie rigidă, cu efecte directe asupra tranzacțiilor de fuziune și achiziție, restructurărilor și proceselor de investiție. Din această perspectivă, prevederea afectează principiul personalității răspunderii juridice și creează insecuritate juridică pentru investitori, întrucât o entitate poate deveni purtătoare de sancțiuni pentru fapte pe care nu le-a cunoscut, tolerat sau influențat. În plus, observăm că prezenta lege ar intra în vigoare la o lună după adoptare. Pe de altă parte, articolul 72² (Amenda aplicată succesorilor legali sau economici) – unicul articol care mai prevede noțiunea de succesorii legali și economici - va intra în vigoare la data de 18.08.2026. Astfel, introducerea acestei modificări la noțiunea de întreprindere și intrarea în vigoare a articolul 72² nu sunt sincronizate.
7. La articolul 10: (3)	Solicităm păstrarea redacției actuale a art. 10(3)	Redacția actuală a art. 10 alin. (3) reproduce prevederile pct. 13, 16 și 18 ale Orientărilor privind prioritățile Comisiei în aplicarea articolului 82 din Tratatul CE la practicile de excludere abuzivă ale întreprinderilor dominante (2009/C 45/02), asigurând înțelegerea și aplicarea corectă a acestor norme:

		13. Cotele de piață oferă o primă indicație utilă pentru Comisie în legătură cu structura pieței și cu importanța relativă a diferitelor întreprinderi active pe piață (8). Cu toate acestea, Comisia va interpreta cotele de piață prin prisma condițiilor de piață relevante și în special a dinamicii pieței, precum și a gradului de diferențiere a produselor. Tendința sau evoluția cotelor de piață de-a lungul timpului poate fi luată de asemenea în considerare în cazul piețelor volatile sau al piețelor care funcționează pe bază de licitații. 16. Concurența este un proces dinamic, iar evaluarea presiunilor concurențiale asupra unei întreprinderi nu se poate baza numai pe situația existentă pe piață. Impactul potențial al expansiunii unor concurenți actuali sau intrarea pe piață a unor concurenți potențiali, inclusiv amenințarea unei astfel de expansiuni sau intrări, sunt de asemenea relevante. O întreprindere poate fi descurajată să mărească prețurile dacă expansiunea sau intrarea pe piață sunt probabile, oportune și suficiente. Pentru ca expansiunea sau intrarea pe piață să fie considerate probabile de către Comisie, trebuie ca acestea să fie suficient de profitabile pentru concurent sau pentru cel care intră pe piață, luându-se în considerare factori precum barierele în calea expansiunii sau intrării pe piață, reacțiile probabile ale pretinsei întreprinderi dominante și ale celorlalți concurenți și riscurile și costurile unei astfel de expansiuni. Pentru ca expansiunea sau intrarea pe piață să fie considerate oportune, trebuie să fie suficient de rapide pentru a descuraja sau împiedica exercitarea unei puteri de piață semnificative. Pentru ca expansiunea sau intrarea pe piață să fie considerate suficiente, nu este de ajuns o simplă intrare la scară redusă, de exemplu pe o nișă de piață; ci trebuie ca acestea să aibă dimensiunea necesară pentru a descuraja orice încercare de mărire a prețurilor de către pretinsa întreprindere dominantă pe piața relevantă. 17. Barierele în calea expansiunii sau intrării pe piață pot lua diferite forme. Pot fi bariere legale, precum tarife sau cote, sau pot lua forma unor avantaje de care beneficiază, în mod specific, întreprinderea dominantă, precum economii de scară și de anvergură, accesul privilegiat la factori de producție esențiali sau la resurse naturale, tehnologii importante (7) sau o rețea bine stabilită de distribuție și de vânzare (7). De asemenea, pot include costuri și alte obstacole, care rezultă, de exemplu, din efectele de rețea, cu care se confruntă clienții când trec la un nou furnizor. De asemenea, practicile întreprinderii dominante pot crea bariere la intrarea pe piață, de exemplu, în cazul în care aceasta a făcut investiții importante pe care și
--	--	--

		cei care intră pe piață sau concurenții ar trebui să le realizeze (4) sau în cazul în care a încheiat contracte pe termen lung cu clienții săi, care au efecte considerabile de blocare a pieței. Cotele de piață constant ridicate pot reprezenta un indiciu al existenței unor bariere la intrarea pe piață și în calea expansiunii.
7. La articolul 10: la alineatul (4) textul „50%” se substituie cu textul „40%”;	Se propune păstrarea pragului 50% a cotei de piață la care se prezumă că întreprinderea are poziție dominantă (sarcina probei pentru a combate această prezumție revenind întreprinderii).	Micșorarea cotei de piață pentru prezumarea poziției dominante până la 40% este motivată astfel în Nota de fundamentare a proiectului de lege: „Prin această ajustare, legislația națională se aliniază practicilor europene și jurisprudenței UE, care recunosc că o poziție dominantă poate fi reținută și la cote de piață sub 50%, în funcție de structura pieței și de puterea reală de piață a întreprinderii.” Această argumentare trădează o neînțelegere a sensului normelor comunitare și jurisprudenței UE. Acestea prevăd 2 praguri: 1) 40% - conform Comisiei Europene, o cotă de piață sub acest prag face puțin probabilă existența poziției dominante, cu excepția unor cazuri specifice în care, deși cota de piață este inferioară acestui prag, concurenții nu pot exercita o presiune eficace asupra comportamentului unei întreprinderi dominante, de exemplu în cazul în care aceștia se confruntă cu limitări importate ale capacității. Totuși, dacă este prag este depășit, <u>Comisia nu va ajunge la o concluzie finală cu privire la faptul dacă trebuie să i se dea curs unei cauze fără să examineze toți factorii care pot fi suficienți pentru a exercita presiuni asupra comportamentului întreprinderii.</u> A vedea pct. 13-15 din Comunicare a Comisiei — Orientări privind prioritățile Comisiei în aplicarea articolului 82 din Tratatul CE la practicile de excludere abuzivă ale întreprinderilor dominante (2009/C 45/02) - c_04520090224ro00070020.pdf. Prin urmare, sarcina probei existenței poziției dominante, chiar și la depășirea acestui prag, rămâne oricum după autoritatea de concurență. 2) 50% - conform jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE), este pragul la depășirea căruia sarcina probei poziției dominante se inversează. Cu alte cuvinte, dacă cota de piață depășește 50%, existența

		poziției dominante se prezumă, dacă întreprinderea sau întreprinderile vizate nu demonstrează contrariul. Astfel, reducerea acestui prag la 40%, după modelul României legea-21-1996-legea-concurenței.pdf, contravine poziției Comisiei Europene și jurisprudenței comunitare. Ultima prevede expres că asemenea prezumție se aplică în cazul unei cote care depășește 50%: 1. Comunicare a Comisiei — Orientări privind prioritățile Comisiei în aplicarea articolului 82 din Tratatul CE la practicile de excludere abuzivă ale întreprinderilor dominante (2009/C 45/02) - c_04520090224ro00070020.pdf 2. Cauza 85/76 Hoffmann-La Roche & Co/Comisia [1979] Rec. 461, punctele 39-41 - CURIA - List of results 3. cauza C-62/86 AKZO/Comisia [1991] Rec. I-3359, punctul 60 - CURIA - List of results 4. cauza T-30/89, Hilti/Comisia [1991] Rec. II-1439, punctele 90, 91 și 92 - CURIA - List of results 5. cauza T-340/03 France Télécom/Comisia [2007] Rep. II-107, punctul 100 - CURIA - List of results Menționăm că normele europene care se transpun prin modificarea legii nu stabilesc careva condiții cu privire la cota de piață care ar reprezenta prezumția legală a poziției dominante. Conceptul de prezumție legală reprezintă o creație a practicii judiciare europene de aplicare a normelor concurențiale. Astfel, în cazul AZCO Chemie BV împotriva Comisiei Europene din 3 iulie 1991, Curtea Europeană de Justiție a constatat că deținerea unei cote extrem de importante de 50% constituie prin ea însăși, cu excepția uneori situații excepționale, dovada existenței unei poziții dominante (pct. 60 din Hotărârea AZCO). Statele sunt în drept să stabilească în mod independent politica lor în ceea ce privește cotele de piață care constituie prezumție legală de dominanță. În cazul în care decid să stabilească asemenea prezumție în legislația națională, statele ar trebui să țină cont de jurisprudența CJUE în această speță.
--	--	---

		Micșorarea prezumției legale a dominanței va spori costurile de asigurare a conformității pentru agenții economici eficienți; va limita libertatea contractuală pentru agenții economici care vor fi prezumați a fi dominanți având cote de 40%, va spori nivelul de incertitudine cu privire la comportamentele pe piață pentru agenții economici, cu potențialul de a restrânge în mod nejustificat sau denatura concurența. Punerea în sarcina întreprinderilor cu cote semnificative a obligației de a proba existența sau lipsa poziției dominante va spori incertitudinea pentru întreprinderile care operează în special pe piețe nereglementate, unde accesul la informația statistică și economică din piață este limitat sau lipsește. Reducerea pragului de la 50% la 40% poate genera extinderea excesivă a cazurilor în care întreprinderile sunt prezumate ca deținând o poziție dominantă, în special în sectoare puternic reglementate și cu piețe segmentate, cum este cel financiar-bancar. Pentru asigurarea predictibilității, propunem, în schimb, includerea expresă în lege sau într-un act subsecvent a criteriilor economice și juridice care vor sta la baza rebutării prezumției, incluzând: structura pieței relevante, barierele la intrare, elasticitatea cererii, substituibilitatea serviciilor financiare, puterea de negociere a clienților și constrângerile reglementare specifice sectorului bancar. Nota de fundamentare mai menționează: „Prin stabilirea unui prag de 40%, legea creează un instrument mai adecvat de identificare a pozițiilor dominante, menținând totodată caracterul relativ al prezumției, întrucât evaluarea finală se face în funcție de ansamblul circumstanțelor pieței relevante.” CC nu argumentează cum prin micșorarea cotei date vor identifica mai adecvat poziția dominantă pe piață? În plus, dacă evaluarea finală oricum depinde de circumstanțe individuale, după cum chiar CC declară – de ce este necesară modificarea dată?
7. La articolul 10: (6)	Solicităm păstrarea redacției actuale a art. 10(6).	Legea nr. 183/2012 nu transpune prevederile Orientărilor privind prioritățile Comisiei în aplicarea articolului 82 din Tratatul CE la practicile de excludere abuzivă ale întreprinderilor dominante (2009/C 45/02). Lipsa unui act normativ care să explice sensul și modul de aplicare a acestor norme reduce transparența și previzibilitatea reglementărilor și împiedică înțelegerea și aplicarea corectă a normelor privind

		abuzul de poziție dominantă atât de către întreprinderi, cât și de instanțele de judecată.
8. Articolul 11: alineatele (2) – (4) se abrogă;	Solicităm păstrarea redacției actuale a art. 11(2)-(4)	Redacția actuală transpune decizia Curții de Justiție a UE în cauza 62/86 AKZO Chimie/Comisia [1991] Rec. I-3359, pct. 71-72 (EUR-Lex - 61986CJ0062 - EN - EUR-Lex), precum și prevederile pct. 26, 27, 64 și 65 ale Orientărilor privind prioritățile Comisiei în aplicarea articolului 82 din Tratatul CE la practicile de excludere abuzivă ale întreprinderilor dominante (2009/C 45/02), asigurând înțelegerea și aplicarea corectă a conceptului de prețuri de ruinare. Din Nota de fundamentare lipsește argumentarea excluderii alineatelor date. Consideram necesar ca propunerile de excludere sa fie întemeiate.
8. Articolul 11: (6)	Propunem păstrarea redacției actuale a art. 11(6)	Redacția actuală transpune prevederile pct. 29 al Orientărilor privind prioritățile Comisiei în aplicarea articolului 82 din Tratatul CE la practicile de excludere abuzivă ale întreprinderilor dominante (2009/C 45/02), asigurând înțelegerea și aplicarea corectă a normei în cauză. 29. Caracterul de necesitate obiectivă și de proporționalitate trebuie să fie determinat pe baza unor factori care nu țin de întreprinderea dominantă. De exemplu, practicile de excludere pot fi considerate necesare din punct de vedere obiectiv din motive de sănătate sau de siguranță legate de natura produsului respectiv. Cu toate acestea, demonstrarea caracterului necesar din punct de vedere obiectiv al unor asemenea practici trebuie să țină seama de faptul că, în mod normal, este sarcina autorităților publice să stabilească și să aplice norme de sănătate și securitate publică. Nu face parte dintre atribuțiile unei întreprinderi dominante să întreprindă acțiuni, din proprie inițiativă, pentru a exclude produse pe care le consideră, în mod îndreptățit sau nu, ca fiind periculoase sau inferioare propriului său produs (7).
10. La articolul 21 se completează cu litera d) cu următorul cuprins: „d) controlul, potrivit prevederilor art. 20 alin. (2) lit. b), este dobândit de o întreprindere al cărei obiect unic de activitate este de a		Achiziția de participații la alte întreprinderi nu este un gen de activitate care se regăsește în CAEM2. La fel, condiția prevederii este ca această activitate să fie obiectul unic de activitate. Care sunt aceste întreprinderi cu un asemenea obiect unic de activitate? Prevederea va genera confuzii în practică.

achiziționa participatii la alte întreprinderi, ...		
11. Articolul 22: alineatul (4) va avea următorul cuprins: „(4) Notificările Informațiile trebuie să fie corecte și complete.”;	De precizat	Nu vedem de ce această prevedere ar urma să se regăsească în lege, atât timp cât există amenzi procedurale pentru transmiterea informațiilor eronate sau incomplete. Propunem excluderea.
12. Legea se completează cu articolul 22 ¹ cu următorul cuprins: „Articolul 22 ¹ . Consultări prealabile și procedura de prenotificare (2) ... Părțile pot prezenta și un formular de notificare precompletat pentru a facilita desfășurarea procedurii.	De precizat	Sintagma <i>și urmează</i> a fi adusă în conformitate cu rigorile de limbaj legislativ. Obligația de a prezenta formularul îi revine achizitorului și nu părților. Prin urmare, formularul poate fi prezentat de partea notificatoare, nu de părți. La fel, dacă se invită partea notificare să depună un formular precompletat, urmează la legea să clarifice faptul că acesta nu va avea valoare de formular efectiv depus și nu va genera careva obligații pentru partea achizitoare.
15. Articolul 25: (8)		Modificarea acestui alineat nu este necesară, deoarece norma în cauză o prevede deja.
18. Articolul 28: (10) Consiliul Concurenței nu are obligația de a defini piața relevantă atunci când evaluează acorduri care au ca obiect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței, cum ar fi acordurile de tip cartel	Se propune o variantă echilibrată a acestui alineat: (10) În cazul acordurilor care, prin natura lor și ținând seama de contextul lor economic și juridic, au ca obiect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței, cum ar fi acordurile de tip cartel, Consiliul Concurenței nu este obligat să procedeze la o definiție formală, exhaustivă, a pieței relevante. Consiliul Concurenței va descrie însă	În cazul acordurilor prin obiect, într-adevăr nu este obligatorie o definiție formală, exhaustivă, a pieței relevante, similar celei din investigarea abuzurilor de poziție dominantă. Totuși legea nu ar trebui să exoneraze total Consiliul Concurenței de obligația de a încadra fapta într-un context economic concret (produs, zonă geografică, poziția părților).

	contextul economic în care acordul este apt să restrângă concurența, inclusiv produsele și zonele geografice afectate, precum și poziția relativă a părților pe piață.	
27. Articolul 38: (4)	Se propune completarea după cuvântul „informațiilor” cu cuvântul „confidențiale” și excluderea textului „și care, prin natura lor, sunt protejate de secretul profesional”, precum și completarea la final cu următorul enunț: „Obligația păstrării confidențialității informațiilor subzistă indiferent dacă persoana mai deține sau nu calitatea de membru al Plenului Consiliului Concurenței, sau aceea de angajat al Consiliului Concurenței, sau aceea de expert antrenat de Consiliul Concurenței”.	Obligația membrilor Plenului Consiliului Concurenței, angajaților Consiliului Concurenței și experților antrenați de Consiliul Concurenței de păstrare a confidențialității informațiilor obținute în legătură cu activitatea lor nu ar trebuie să se limiteze la informațiile ce fac obiectul secretului profesional, dar ar trebui să se aplice tuturor informațiilor confidențiale, iar acțiunea în timp a acestei obligații nu ar trebui să se limiteze la durata mandatului lor. Secretul profesional are un sens limitat, reprezentând denumirea generică a secretelor protejate de lege, a căror respectare este determinată prin caracterul de încredere al profesiilor specifice și al unor activități specifice (medic, psiholog, avocat, organ de tutela, etc.).
35. Articolul 47: (1) modificarea modului de contestare a ordinelor Președintelui CC privind accesul la dosar.	De exclus din p. 35 din proiect mutarea sintagmei ”și art. 60 alin. (5)” din art. 47 alin.(3) în art. 47 alin.(2).	Prin proiect, se propune excluderea dreptului părților vizate de a contesta în timp util ordinele Președintelui CC privind accesul la dosar, care în prezent sunt examinate de instanță în procedură accelerată. În schimb, se propune contestarea acestora doar odată cu decizia prin care se finalizează investigația. Această abordare lezează grav dreptul la apărare a întreprinderii ce solicită accesul la dosar, deoarece aceasta poate fi lipsită de posibilitatea de a folosi unele informații în procesul elaborării observațiilor pe marginea raportului de investigație. Pe de altă parte, această propunerea lipsește întreprinderea care a furnizat informațiile de a interzice pe calea judiciară în timp util difuzarea sau folosirea informațiilor odată ce Președintele a autorizat accesul terților la ele. Propunerea dată se îndepărtează de standardele europene privind dreptul la apărare și controlul judiciar al măsurilor procedurale. La nivelul UE, accesul la dosar este recunoscut ca element esențial al dreptului la apărare și al egalității de arme.

		Limitarea posibilității de a contesta ordinele privind accesul la dosar doar odată cu decizia finală înseamnă că exercitarea dreptului la apărare este afectată ireversibil la faza administrativă, pentru că întreprinderea nu poate folosi la timp informațiile la care i s-a refuzat accesul în formularea observațiilor.
35. Articolul 47: (1) modificarea modului de contestare a ordinelor Președintelui CC privind inspecțiile.	De exclus din p. 35 din proiect mutarea sintagmei ”ordinele prevăzute la art. 56 alin.(3) și art. 57” din art. 47 alin.(1) în art. 47 alin.(2).	Prin proiect, se propune excluderea dreptului părților vizate de a contesta în timp util ordinele Președintelui CC privind care se dispun inspecții. În schimb, se propune contestarea acestora doar odată cu decizia prin care se finalizează investigația. Propunerea lipsește întreprinderile de posibilitatea de a se apăra pe cale judecătorească de daune operaționale (încăperi, documente sigilate, etc.) și reputaționale, cauzate de inspecții potențial ilegale. Menționăm că în dreptul UE, deciziile de inspecție pot fi atacate separat, iar întreprinderile pot cere măsuri provizorii (suspendare, limitare de efecte, despăgubiri ulterioare). De exemplu, în cauza Michelin vs Comisia (T-188/24), Marea Curte a subliniat că, deși Comisia are puteri largi, inspecțiile trebuie să respecte principiile proporționalității și ale protecției împotriva ingerințelor arbitrare. Dacă ordinul privind dispunerea inspecției nu poate fi contestat decât odată cu decizia finală, întreprinderile nu vor avea nici un mijloc efectiv de a preveni sau limita o inspecție nejustificată sau disproportionată.
35. Articolul 47 alin. (4 ¹) — Obligația automată de constituire a cauțiunii pentru suspendarea executării deciziei	De exclus sau de reformulat după cum urmează: Instanța poate dispune, la cerere, suspendarea executării deciziei contestate. În cazul amenzilor, suspendarea poate fi condiționată de plata unei cauțiuni sau de prezentarea unei garanții bancare adecvate, al cărei nivel se stabilește ținând seama de cuantumul amenzii, situația financiară a întreprinderii și riscul de neplată. Cauțiunea nu va depăși 35% din valoarea amenzii aplicate.	Obligativitatea constituirii unei cauțiuni de 35% din montantul amenzii sau a unei garanții bancare ca condiție pentru suspendarea executării deciziei autorității împiedică accesul real la controlul judiciar efectiv, în special pentru operatorii economici mici și medii. Mecanismul propus nu include posibilitatea evaluării judiciare a proporționalității, caracterului necesar sau impactului economic al măsurii, transformând dreptul la contestare într-un drept pur teoretic. Standardul CEDO impune existența unui remediu efectiv, nu condiționat în mod absolut de capacitatea financiară a operatorului. În dreptul UE, suspendarea executării unei decizii de sancționare nu este condiționată de achitarea unei cauțiuni absolute, în mărime fixă stabilită de lege. Instanțele apreciază de la caz la caz, în funcție de situația financiară a întreprinderii, de cuantumul amenzii și de riscul real de neplată. Fixarea în lege a unui nivel standard de 35% din amendă, aplicabil indiferent de context, riscă să transforme suspendarea într-un remediu pur teoretic.

		Totodată, stabilirea unei cauțiuni atât de înalte creează un risc major pentru funcționarea normală a economiei naționale și chiar pentru securitatea națională, în special în cazul constatării unui cartel între principalii jucători dintr-un sector strategic sau a unui abuz de poziție dominantă din partea unui monopolist natural.
35. Articolul 47 (7), textul: „însă poate trimite cauza la reinvestigare la Consiliul Concurenței” se exclude.	De exclus din proiect.	Excluderea dreptului instanței de a acționa în urma unor anumite încălcări de procedură vor crea o situație de impunitate pentru Consiliul Concurenței, care nu va mai avea nici o motivație efectivă de a respecta normele de procedură respective.
37. Articolul 52 alin. (3), (10) și (11) – Sarcina probei și regimul avertizorilor	De exclus. Alternativ, de introdus textul modificat doar pentru încălcările prevăzute de Regulamentul (UE) nr. 1/2003, iar pentru celelalte tipuri de încălcări - de menținut formularea existentă.	În unele cazuri, de exemplu în cadrul examinării preliminare a unei plângeri privind o posibilă faptă de concurență neloială, formularea propusă ar putea fi interpretată ca și punerea sarcinii probei pe persoana care a depus plângerea, ceea ce excede vădit obligația de a prezenta semnele încălcării. Prin DCC nr.3 din 05.01.2018, Curtea Constituțională a relevat (p.22) ”faptele sau datele invocate în plângere trebuie, în mod firesc, să aibă un grad de certitudine mai mic decât cel necesar în cazul probelor cerute pentru a fi constatată o încălcare a Legii concurenței”. Punerea sarcinii probei încălcării legii pe seama autorului plângerii încalcă această constatare a Curții. Noua redactare introduce posibilitatea ca sarcina administrativă a probei să fie distribuită între autoritate și întreprindere „în funcție de cel care invocă încălcarea”. Această formulare, aparent echilibrată, este incompatibilă cu natura sancțiunilor de concurență, care sunt calificate drept sancțiuni cu caracter penal în sens autonom CEDO (Hotărârea Menarini Diagnostics c. Italia). Împingerea întreprinderii în poziția de a demonstra absența încălcării echivalează cu o inversare indirectă a prezumției de nevinovăție. Introducerea avertizorului concurențial ca sursă privilegiată de informații, coroborată cu exonerarea sa explicită de răspundere civilă sau contractuală, poate genera situații de denunț fictiv, conflictual sau concurențial, în lipsa unor mecanisme de contrabalansare, filtrare și sancționare a utilizării abuzive. Acest dezechilibru normativ poate afecta climatul intern al companiilor, raporturile fiduciario-contractuale și încrederea instituțională în procesul administrativ.
37. Articolul 52 alin. (11) Furnizarea de informații despre încălcări ale prezentei legi, conform alin. (10), nu constituie o	De exclus sau de precizat.	Această prevedere poate intra în contradicție cu prevederile altor legi, de exemplu al Legii cu privire la avocatură.

încălcarea a oricăror obligații de confidențialitate asumate de avertizor de concurență în temeiul unei legi sau al unui contract.		
art. 57, 61	Se propune includerea unor reguli clare privind accesul consilierilor externi la «camera de date», inclusiv condiții de selecție, NDA tip și măsuri de protecție a datelor. Inspecții, acces la date confidențiale și „camera de date”	Acceptăm mecanismele care asigură dreptul la apărare, dar solicităm stabilirea clară a procedurilor privind accesul consilierilor externi la «camera de date», inclusiv criterii de selecție, acorduri de confidențialitate și garanții privind limitarea utilizării datelor sensibile. Accesul unor consultanți externi la date sensibile impune garanții contractuale stricte. Apreciam introducerea posibilității ca anumite documente confidențiale să fie analizate într-o «cameră de date» accesibilă consilierilor externi ai întreprinderilor investigate. Având în vedere specificul sectorului bancar — în care documentele pot conține secrete comerciale, date cu caracter personal, informații financiar-bancare sensibile și date ale clienților — este esențial ca accesul în camera de date să fie reglementat prin măsuri clare și uniforme, precum: – criterii detaliate privind eligibilitatea și selecția consilierilor externi; – obligații stricte de confidențialitate, cu model standard de NDA; – restricții explicite privind copierea, transferul sau extragerea de informații; – mecanisme de audit și monitorizare a accesului; – garanții că datele vor fi utilizate exclusiv în scopul investigației. Propunem ca aceste aspecte să fie reglementate într-un Regulament secundar pentru a asigura practici unitare, protecția datelor sensibile și securitatea informațiilor bancare.
43. Articolul 57 și art. 56 ³ — Inspecțiile la domiciliu fără citarea părților și cu recurs nesuspensiv		Textul modificat permite efectuarea inspecțiilor domiciliare vizând persoanele afiliate întreprinderii, în baza unei încheieri judecătorești pronunțate fără citarea persoanei vizate, recursul fiind lipsit de efect suspensiv. O astfel de reglementare constituie o intervenție profundă în sfera dreptului fundamental la inviolabilitatea domiciliului, protejat de art. 29 din Constituția Republicii Moldova și art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Justificarea unei asemenea măsuri necesită demonstrarea caracterului de ultim resort și existența unor garanții procesuale efective. În lipsa acestora, măsura riscă să fie calificată drept disproporționată.

43. Articolul 57: (1)	Se propune substituirea textului „alte încăperi, terenuri și mijloace de transport decât cele prevăzute în art. 56” cu textul „domiciliul sau reședința unei persoane”.	Articolul 56 nu limitează tipurile de încăperi, terenuri și mijloace de transport în care pot fi desfășurate inspecții. Pe de altă parte, art. 29 din Constituție garantează că nimeni nu poate pătrunde sau rămâne în domiciliul sau în reședința unei persoane fără consimțământul acesteia sau pentru executarea unei hotărâri judecătorești.
43. Articolul 57: (3)	Se propune substituirea textului „încăperi, terenuri și mijloace de transport ocupate de persoane fizice” cu textul „domiciliul sau reședința unei persoane”.	
47. Articolul 59: (3)	Stabilirea termenului de minim 30 de zile lucrătoare pentru prezentarea observațiilor.	Prin modificarea propusă, autorii proiectului micșorează termenul de prezentare a observațiilor la raportul de investigație de la 30 de zile lucrătoare (așa cum există în prezent) la termenul stabilit discreționar de Consiliul Concurenței care nu poate fi mai mic de 20 de zile lucrătoare. Această reducere a termenului diminuează protecția dreptului la apărare. Pregătirea unor observații presupune pentru întreprinderi analiza juridică și economică a constatărilor din Raportul de investigație, consultarea managementului, a contabilității, a experților economici și salariaților întreprinderii, verificarea și eventual colectarea de probe întru susținerea observațiilor. Cauzele de concurență de regulă implică volume mari de date. Astfel, un termen minim de 30 de zile lucrătoare este mai adecvat pentru a asigura un exercițiu efectiv al dreptului la apărare.
48. Articolele 60–63 — Limitarea accesului la dosar și instituirea „camerei de date”		Noile dispoziții limitează accesul operatorilor economici la documentele aflate la dosar, restricționând copierea materialelor și condiționând consultarea anumitor informații la sediul autorității sau într-un regim controlat de tip „data room”. Abordarea în cauză, deși justificabilă în ceea ce privește protecția secretelor comerciale, devine disproporționată atunci când împiedică întreprinderea să utilizeze efectiv probele pentru formularea apărării, organizarea strategiei procesuale sau consultarea internă cu reprezentanții săi. Dreptul la apărare, prevăzut de art. 6 CEDO și confirmat de jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, presupune acces efectiv și suficient, nu pur formal, la materialele utilizate de autoritate în fundamentarea acuzației administrative.
54. Articolul 67:	De precizat	

„(4 ¹) În anumite cazuri, Consiliul Concurenței poate aplica o amendă simbolică.		
54. Articolul 67: (5) Deciziile de aplicare a amenzilor conform prezentei legi nu sunt de natură penală. Prin derogare de la Codul contravențional, amenzile pentru încălcarea legislației concurențiale se stabilesc conform prezentei legi.	A exclude primul enunț din alin. (5) propus.	Jurisprudența CEDO (cazul 43509/08 Menarini) tratează sancțiunile administrative de dreptul concurenței ca având natură penală indiferent de calificarea din dreptul intern. Prevederea legală prin care se indică lipsa caracterului penal creează risc ca autoritatea de concurență și instanțele să minimalizeze garanțiile procedurale cerute de CEDO.
54. Articolul 67: (6) Particularitățile individuale ale unei cauze sau necesitatea de a atinge un nivel disuasiv într-o anumită cauză pot justifica impunerea unei sancțiuni care va depăși nivelul stabilit conform prezentei secțiuni, cu condiția ca amenda pentru încălcări ale normelor de procedură să nu depășească 1%, iar pentru încălcări ale normelor materiale să nu depășească 10% din cifra totală de afaceri realizată de întreprindere în anul anterior sancționării.	De exclus sau precizat.	Completarea propusă ar crește nejustificat puterea discreționară a Consiliului Concurenței și gradul de incertitudine pentru întreprinderi. Formularea conform căreia autoritatea poate depăși nivelul calculat al amenzii „dacă natura faptei o justifică” introduce o marjă de apreciere dificil de controlat jurisdicțional, în absența unor criterii clare, verificabile și limitative. Stabilirea sancțiunii administrative trebuie să se supună principiului legalității (nulla poena sine lege certa), ceea ce presupune că limitele sancțiunii trebuie să fie previzibile și determinate, nu dependente de o formulare generică.

55. Articolul 68: (4)(b)	Se propune completarea după sintagma „modalitatea de stocare a acestora” textul „sau le prezintă”.	
57. Articolul 72: (2)	Se propune de reformulat definiția de succesori legal și succesori economici, precum și norma care prevede răspunderea acestora (art. 72/2), astfel încât răspunderea pentru continuarea activității să survină doar în cazuri excepționale.	Redacția actuală este vagă și este susceptibilă interpretării arbitrare: „Dacă în cadrul întreprinderii care a participat la săvârșirea unei încălcări a legislației concurențiale au avut loc modificări juridice sau organizatorice ori dacă întreprinderea a încetat să mai existe”. Conform practicii judiciare a Curții de Justiție a Uniunii Europene, răspunderea succesorilor apare în cazuri excepționale în următoarele circumstanțe: (a) când întreprinderea care a comis fapta nu mai există la data adoptării deciziei de sancționare (Cazul T-6/89 Enichem Anic v Comisia, para. 237) (b) când întreprinderea care a comis fapta există la data adoptării deciziei de sancționare însă (i) activitatea economică anticoncurențială a fost transferată unei noi întreprinderi care aparține aceluiași grup (Cazul C-511/11 Versalis SpA v Comisia, para. 52), sau (ii) activitatea economică anticoncurențială a fost transferată unui operator nou în baza altor condiții decât condiții normale de piață cu intenția de a eluda răspunderea conform normelor concurențiale (Cazul T-9/99 HFB v Comisia, para. 107). Aceste circumstanțe urmează a fi dezvoltate și incluse în Legea concurenței.
58. Articolul 73(3) (e)	Se propune păstrarea, în calitate de circumstanță atenuantă, a comiterii încălcării din neglijență	Conform art. 68 și 71, încălcările pasibile de răspundere pot fi comise atât cu intenție, cât și din neglijență. Conform regulii generale, faptele comise din neglijență se pedepsesc mai blând.
61. Articolul 78(1) transmiterea competenței de examinare a contestațiilor deciziilor de penalizare emise de Plenul CC către Curtea de Apel Chișinău	De exclus.	Eliminarea judecătoriei ca primă instanță și concentrarea tuturor contestațiilor la Curtea de Apel Chișinău reprezintă o încălcare a accesului efectiv la justiție. Art. 6 CEDO cere instituirea unui remediu efectiv și acces real la justiție împotriva sancțiunilor cu natură penală. Datorită caracterului quasi-penal al amenzilor de dreptul concurenței, eliminarea judecătoriei ca primă instanță nu este oportună. O astfel de modificare va reduce intensitatea controlului judiciar asupra faptelor și probelor va fi în dezacord cu standardele CEDO privind dreptul la un proces echitabil în materie de sancțiuni administrative severe.

62. Articolul 79 (2)	De reformulat articolul, astfel încât să se mențină posibilitatea înaintării acțiunilor de despăgubire doar după adoptarea de către Consiliul Concurenței a unei decizii de constatare a încălcării. De menționat modalitatea de determinare a mărimii despăgubirii care poate fi solicitată de justițiabili în baza acestui articol.	Prin această modificare se intenționează ca acțiunile în despăgubire să poată fi înaintate (i) direct în instanță până la adoptarea de către Consiliul Concurenței a unei decizii în acest sens (stand-alone), cât și (ii) după adoptarea de către Consiliul Concurenței a unei astfel de decizii (follow-up). Considerăm că este prematură includerea posibilității de înaintare a acțiunilor în despăgubire până la adoptarea deciziei de către Consiliul Concurenței. Existența unor acțiuni civile (stand-alone) riscă să genereze hotărâri contradictorii față de cele ale Consiliului Concurenței. Menținerea doar a acțiunilor follow-on, adică posibilitatea înaintării acțiunilor în despăgubire doar după adoptarea de către Consiliul Concurenței a unei decizii, va asigura că instanța de drept civil se va pronunța pornind de la o constatare fermă, prealabilă a încălcării, realizată de o autoritate care dispune de capacitatea instituțională necesară, cum este Consiliul Concurenței. Totodată, proiectul nu conține careva indicații cu privire la modul de determinare a despăgubirii poate fi solicitată de către justițiabili în baza acestui articol.
62. Articolul 79–83 Regimul prescripției sanționatorii și civile		Modificările extind cumulativ termenul de prescripție administrativă și pe cel al acțiunilor în despăgubire, prevăzând întreruperi succesive și reluări care pot prelungi efectiv expunerea juridică a întreprinderilor pentru perioade determinate nu de lege, ci de durata procedurilor autorității. În practică, un operator economic poate rămâne expus riscului sancționator pentru o perioadă care depășește un ciclu economic sau investițional complet, ceea ce afectează inclusiv structurile de audit, provizionare financiară și evaluare investițională. O asemenea incertitudine temporală este contrară principiului securității juridice și depășește nivelul de intervenție permis de jurisprudența europeană, care stabilește că prescripția nu poate fi transformată într-un instrument punitiv sau perpetuu.
62. Articolul 79(3)	Se propune înlocuirea sintagmelor „se întrerupe” și „întreruperii” cu sintagma „se suspendă” și „suspendării”.	Articolul 10 alin. (2) din Directiva 2014/104/EU (Directive - 2014/104 - EN - EU Damages Directive - EUR-Lex) prevede suspendarea, dar nu întreruperea termenului de prescripție, în cazul unei investigații de către Consiliul Concurenței:
62. Articolul 79(4)	Se propune completarea după sintagma „legal înregistrate” cu textul „în condițiile Legii nr. 80/2025 privind acțiunile în reprezentare pentru protecția intereselor colective ale consumatorilor”.	

71. Articol 92 ¹	Se propune includerea mecanismelor de protecție procedurală pentru societăți care furnizează informații în cadrul procedurii de clemență, pentru a evita riscurile comerciale și reputaționale cauzate de divulgări necontrolate. Extinderea cererii de clemență (inclusiv „alt acord anticoncurențial”) și introducerea „solicitantului”	Sprrijinim extinderea posibilității de clemență pentru a acoperi orice acord anticoncurențial; solicităm, totuși, clarificări procedurale privind tratamentul informațiilor transmise de «solicitant», protecția datelor confidențiale (inclusiv a secretelor comerciale) și mecanismele de garanție pentru păstrarea continuității contractuale cu terții neimplicați.
Art. VIII, Alin. (3)	Se propune reformularea alineatului în sensul că dosarele aflate pe rol vor fi examinate de instanța pe rolul căreia se află dosarul, deoarece transmiterea dosarelor aflate pe rol altor instanțe de judecată va conduce la tergiversarea examinării cauzelor respective.	